

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ДЕЦАТА НА ФОКУС

МЕТОДИКА

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННА СЕСИЯ С
РОДИТЕЛИ ПРЕДИ ИНИЦИИРАНЕ НА МЕДИАЦИЯ

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

ПАМБ
ПРОФЕСИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ
НА МЕДИАТОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Институт по социални
дейности и практики

за нашите деца

Резюме на проекта

ДЕЦАТА НА ФОКУС

„Децата на фокус в реформата за съдебната система“ цели да предложи един нов модел на управление на родителските конфликти относно упражняването на родителски права, като предложи тяхното преимуществено насочване към медиация. Непосредствено преди инициирането на медиационния процес обаче Проектът предвижда провеждането на 2-часови информационни сесии с участието на родителите. Тяхна цел е родителите да бъдат информирани относно негативните аспекти на родителския конфликт, способите за преодоляването му и начина, по който медиацията може да им помогне. Информационните сесии ще поставят акцента върху отразяване на конфликта на родителите върху детето и неговия най-добър интерес. Идентични подходи успешно се прилагат в други юрисдикции и сочат, че след подобни сесии броят на постигнатите споразумения в последващите процедури по медиация рязко нараства.

Проектът се реализира от Професионална асоциация на медиаторите в България (ПАМБ), Национална мрежа за децата, Институт по социални дейности и практики, Фондация „За нашите деца“ и Асоциация „Родители“

Цел на настоящата методика

Настоящата методика цели да обезпечи провеждането на информационните сесии за родители преди процедура по медиация по унифициран начин и съгласно спазването на стриктно определена последователност на разглежданата тематика и заложените дейности. Методологията е насочена към експерти-медиатори, специално обучени за провеждането на информационни сесии с родители. Нейното строго съблюдаване е предпоставка за постигане на целите на информационните сесии, а именно:

- повишаване познанието относно негативния ефект на родителския конфликт върху детската психика;
- придобиване на практически умения за здравословна комуникация в родителските конфликти;
- увеличаване разбирането за процеса по медиация и начина, по който същият може да съдейства за решаване на родителски спорове;
- отграничаване на медиацията от съдебното производство и подобряване на разбирането за начина на протичане на един съдебен процес.

За постигане на горепосоченото водещият следва да организира групи от родители до 10 участника, насочени от центъра по медиация, функциониращ към съда, препратени от консултант или участващи .

N.B.! Задължително е разделянето на родители на общи деца в различни групи, като обучаващият следва да провери в началото на сесията, че присъстващите:

1) участват доброволно;

2) нямат родителски или спор от друго естество помежду си.

Това се осъществява посредством попълването на присъствен списък по модела, приложен като Приложение № 1 на настоящата методика. Родители на едно дете (страни по едно дело) задължително следва да бъдат разделени и да участват в подобни информационни сесии с различни групи.

След провеждане на информационната сесия всеки от участвалите попълва формуляр за обратна връзка по образеца съгласно Приложение № 2. Формулярите се събират на хартия от обучаващия в края на сесията и подлежат на ежемесечна оценка и 3-месечен анализ с оглед на ефекта, който информационните сесии са имали върху изхода на конфликта.

За повече контакти:

W: deca.pamb.info

E: deca@pamb.info

T: 0887 887 621 / 02 483 76 21

Време	Дейност	Материали
5 мин.	<p>Въведение</p> <p>Водещият се представя</p> <p>Тази среща има за цел да Ви помогне да намерите най-добрия за Вас начин да уредите отношенията си с Вашия партньор относно отговорностите и ангажиментите, които имате към Вашето дете (Вашиите деца). Срещата е предвидена за два часа и има за цел да помогне на родителите да намерят най-доброто решение за детето си при раздяла с партньора.</p> <p>Ще Ви предоставим полезна информация, ще обсъдим с Вас различни страни на бъдещите Ви отношения с партньора, с когото се разделяте, дотолкова, доколкото те засягат детето, но всички решения, които ще вземете, зависят изцяло от Вас и от това, което Вие прецените, че ще бъде най-добро за Вас и най-вече за детето Ви. Впоследствие и ако изберете да отнесете спора си към процедура по медиация ще имате възможност със съдействието на медиатора да обсъдите подробно различните варианти за постигане на решение.</p> <p>Какво обаче представлява медиацията?</p>	Слайд 2
10 мин.	<p>Медиация</p> <p>Медиацията е процедура по търсене на решение на конфликти – във вашия случай процесът на медиация подпомага намирането на решения относно Вашия родителски конфликт. Участието Ви в процеса е напълно доброволно, а неговата цел е да постигне решение, което да е приемливо както за Вас, така и за Вашия партньор. Медиаторът е независимо и неутрално лице, което по никакъв начин не може да Ви наложи своето решение, нито да Ви предложи такова. Негова единствена роля е да съдейства на комуникацията, да подпомага процеса на обмяна на идеи и да фокусира вниманието Ви върху точките, по които следва да имате решение с оглед уреждането на</p>	Слайд 3-4

	<p>родителския Ви конфликт. От тази гледна точка, цел на медиацията е подпомагане на диалога помежду Ви чрез съдействието на едно неутрално лице.</p> <p>Медиацията не може да ви даде отговор на въпроса как да се уредят по нов начин семейните отношения. Това, което може да направи за Вас обаче, е да подпомогне провеждането на един конфиденциален разговор, в който всяка страна излага своето виждане за фактите, споделя за нуждите си и подпомогани от медиатора генерират максимален набор от потенциални решения. Медиаторът е безпристрастен и неутрален – той не взема решения, не определя кой е по-добрият родител, не докладва на съдията на кой родител следва да бъде предоставено упражняването на родителските права. Напротив – негова роля е да подпомогне процеса на диалог, в който страните комуникират по ненасилствен начин и с негово съдействие предават това, което е важно за тях. На тази основа страните могат да обсъдят потенциални варианти за полагане на споделена грижа за общото им дете и как тя би отговаряла на интереса и на самото дете.</p> <p>Как се позиционира медиацията обаче спрямо останалите начини за намиране на решение на спорове? За онагледяване на последното ще използваме следния Път на конфликта, който има 3 отделни алтернативи, през които даден спор може да премине. Както виждате в първата алтернатива след завеждането на съдебното производство следва изпълнително такова, а впоследствие – потенциални последващи дела, които на практика приключват с навършване на пълнолетието на детето.</p> <p>Една друга алтернатива е след инициране на съдебното производство да се започне процедура по медиация, която да приключи със споразумение, уреждащо спорните моменти между страните.</p> <p>В алтернативата, в която се намирате сега сме изправени пред възможността в рамките на информационни сесии да получите идеи за начините за конструктивно решаване на Вашия родителски конфликт. Впоследствие сами може да прецените по кой път да минете и да прецените кое би било от най-добър интерес за Вашето дете.</p>	<p>Слайд 5</p> <p>Слайд 6</p> <p>Слайд 7</p> <p>Слайд 8</p>
--	--	---

	<p>Обобщение: Вие сте тук, защото обичате Вашите деца. И искате най-доброто за тях.</p>	Слайд 9
15 мин.	<p>Интересите на детето</p> <p>Както вече стана дума, целта на нашата среща е да намерите решения, които в най-голяма степен защитават интересите на Вашето дете, защото то е най-важното за Вас. Нека сега да се опитаме да изясним от какво има нужда Вашето дете по принцип, като за улесняване на разговора ще използваме тази фигура. Както виждате, фигурата ни подсеща, че децата ни имат нужди, свързани не само с физическото им оцеляване и израстване, но и с ума и сърцето.</p> <p>Моля в следващите три минути се опитайте да запишете на листовите от какво има нужда Вашето дете във всички тези области. Листовите ще си останат за Вас, те само ще ни помогнат да не забравим нещо важно по време на разговора. (Вариант: Моля запишете на лепящи листчета от какво има нужда Вашето дете във всички тези области – по една нужда на листче, като не пишете името си или името на детето.)</p> <p>Родителите споделят какво са написали като нужди на децата, а водещият обобщава: Здраве; Храна; Дом; Образование и Възможности за развитие; Любов; Сигурност и Спокойствие; Чувство за принадлежност и Здрави връзки с важните за него хора; Точни граници и ясни правила; Научаване на ключови житейски умения; Подходяща за възрастта самостоятелност. (Вариант: Родителите залепват листчетата в различни области на нарисуваната фигура на детето, водещият обобщава.)</p> <p>Н.В. Да се обърне внимание на чувството за принадлежност, за което е важно участие на другите важни за него хора. Идентичността се определя от чувството от принадлежност и връзките в семейството.</p> <p>Обобщение: След раздялата на родителите детето продължава да има същите нужди. Отговорност на родителите е да отговорят на тях, независимо какви са чувствата помежду им. Затова е особено важно да се изградят нови отношения и разпределение на отговорностите между родителите, така че да защитават интересите на детето и да отговарят на неговите нужди. Всяко дете има нужди,</p>	<p>Слайд 10</p> <p><u>Помощни материали:</u> Химикалки Листове за всеки участник</p> <p>(Вариант: Лепящи листчета - по 7-8 на участник; Нарисувана на флипчарт фигура от слайд 7)</p> <p>Слайд 11</p>

	<p>независимо дали изисква те да бъдат задоволени или не. И тези нужди не могат да бъдат задоволени единствено от единия родител.</p>	
<p>20 мин.</p>	<p>Конфликт</p> <p>Раздялата на родителите се отразява на детето в много различни аспекти: Интимност и партньорство, Идентичност, Планове за бъдещето, Имущество и финанси, Себеоценка и обществена оценка, Социални отношения. Тези области съдържат подобласти и критерии, по които може да се оценява най-добрия интерес на детето и приноса на родителя и неговото семейство към осигуряването на житейското му благополучие. Важно е да знаете, че няма водещи елементи или критерии и че всеки от родителите влияе на всяка от областите.</p> <p>Независимо какви са чувствата на родителите един към друг, винаги ще има въпроси, по които трябва да вземат съвместни решения по отношение на детето. Разводът между партньорите не означава развод между родителите. Ще се спрем на следните сфери: Хранене; Образование; Здраве; Общуване. По някои въпроси родителите лесно стигат до съгласие, за други имат разногласия, които могат да породят конфликти, а конфликтите да доведат до разрушаване на постигнатото съгласие. Затова е важно да сте наясно по кои въпроси сте постигнали вече съгласие, а по кои имате да се договаряте тепърва. За целта ще Ви помоля да попълните този кратък тест, като не е нужно да предавате отговорите си. Ще ползваме последните единствено за Ваше сведение и референция – Тест за определяне къде родителите са в процеса на конфликта (Всеки родител прави себerefлексия с помощта на теста).</p> <p>Обобщение: Въпреки че сте в конфликт с Вашия партньор, виждате, че по част от въпросите, засягащи детето, сте постигнали съгласие. В интерес на Вашето дете е да успеете да постигнете съгласие и по останалите въпроси, така че и Вие, и то да се чувствате спокойни и сигурни. Медиацията може да Ви помогне в този процес.</p>	<p>Слайд 12</p> <p>Слайд 13</p> <p>Тест за чувствата на родителя</p>

<p>25 мин.</p>	<p>Комуникация</p> <p>За да постигнете съгласие с партньора си по отношение на важните въпроси, засягащи Вашето дете, от голямо значение е добрата комуникация между Вас. Можем да наречем тази комуникация „здравословна“.</p> <p>Какво за Вас е здравословна комуникация с другия родител? (Родителите предлагат определения, водещият ги записва на флипчарт)</p> <p>Водещият обобщава предложенията на родителите за определение за здравословна комуникация: Здравословната комуникация е нещо повече от обмен на информация. Тя е начин ясно да предадеш послание, но и да слушаш по начин, по който да разбереш пълния смисъл на това, което се казва. Здравословната комуникация помага и на двете страни да разберат и постигнат целите си по удовлетворителен и за двете страни начин. При здравословната комуникация общуващите се чувстват разбрани, изслушани и уважение и карат другия да се чувства разбран, изслушан и уважен.</p> <p>Водещият насърчава родителите да дадат примери за добра комуникация. Водещият може да насочи вниманието на обучаваните към следните примерни казуси и да насърчи дискусия по намиране на решение по тях:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Родителите не си повишават тон или спорят пред детето; ▪ Родителите не търсят правна аргументация или реферират към правата си на родител по казуси, които могат да бъдат решение на база житейска логика; ▪ Родителят не забравя своите устои, принципи, чувство за хумор и любов към детето си в хода на комуникацията с другия родител; ▪ Родителят не комуникира по начин, който би предизвикал несигурност или подозрение в другия родител. <p>В процеса на здравословна комуникация не се състезаваме с насрещната страна, а се опитваме да възприемем това, което тя ни казва с любопитство и да видим каква нужда и интерес се крие</p>	<p>Слайд 14 Флипчарт, маркери</p> <p>Слайд 15</p> <p>Слайд 16</p> <p>Казус Листове и химикалки Флипчарт, маркери</p>
--------------------	---	--

<p>зад казаното. Същевременно, когато общуваме здравословно споделяме какво е важно за нас, начина, който обмисляме за постигането му и как се чувстваме. Позволяваме достатъчно пространство и време на другия, за да възприеме споделената от нас информация и да ни сподели своето виждане за това. В процеса на този своеобразен обмен на информация обобщаваме това, което сме чули от насрещната страна, като се опитваме да покажем, че сме вникнали в интересите, стоящи под повърхността на изказаното.</p> <p>Как да постигнем здравословна комуникация с другия родител?</p> <p>Когато сме натрупали негативни чувства към партньора поради редица конфликти, често пренасяме това отношение и при възникването на разногласия по отношение на родителските ни ангажименти спрямо детето. Това ни пречи да видим същината на проблема при възникването на такива разногласия и съответно да намерим решението му. Сега ще разгледаме един често срещан казус при взаимоотношенията на родители в развод и ще се опитаме да намерим възможните решения.</p> <p>Водещият разделя родителите на групи по 5 човека. В случай, че групата е по-малка могат да се обособят групи и от по 2-ма човека. Представя казуса: „Другият родител редовно закъснява, когато взема детето в петък вечер. Какво ще направите, за да престане това?“</p> <p>Родителите имат 7-8 минути, през които по групи да обсъдят казуса и да предложат общо решение. Всяка група представя своето предложение за решение. Водещият го записва накратко, обсъжда с всички родители и записва в две колонки позитивите и негативите от предложения вариант.</p> <p>А КАК БИ СЕ ПОЧУВСТВАЛО ДЕТЕТО ВЪВ ВСЕКИ ЕДИН ОТ ТЕЗИ ВАРИАНТИ?</p> <p>Обобщение: Няма универсални решения, които да са добри за всички случаи. Каквото и решение да Ви предложи някой отвън, то има своите позитиви и негативи. Никой освен Вас и Вашият партньор не може да намери най-доброто решение за Вашия конкретен случай – такава, че да</p>	<p>Писмото на детето – по 1 екземпляр за всеки родител, който е поставен в плик се раздава, а</p>
---	---

	<p>удовлетворява и двете страни, да не предизвиква съпротиви у тях и да се спазва убедено. Медиацията може да Ви помогне да намерите такова решение.</p> <p>Каквито и решения да вземате, винаги е важно да помните, че за Вашето дете и двамата родители са важни. Ето какво казват деца, чиито родители са се разделили (Родителите получават по един екземпляр от Писмото на детето към родителите)</p>	<p>родителите отварят плика и четат</p> <p>Слайд 17</p>
<p>25 мин.</p>	<p>Споделена грижа</p> <p>Винаги, когато и двамата родители имат контакти с детето, неизбежно и двамата полагат грижи за него – да е нахранено, подходящо облечено, да има подходящи занимания и т.н. Така че независимо от това у кого са родителските права, грижата за детето при разделените родители е споделена грижа.</p> <p>Кои според Вас са областите, в които родителите споделят грижата за детето? (Родителите изказват своите предположения.)</p> <p>Водещият обобщава: На практика споделената грижа засяга всички области и затова е важно двамата родители да имат голяма степен на съгласие по въпросите, засягащи тази грижа. Най-добрият начин да се постигне такова съгласие е да се използва медиация. Защо медиация? Медиаторът е онова трето независимо лице, което ще изслуша и двама ви и ще ви помогне да поведете разговор, в който максимално добре да структурирате какво е важно за вашето дете и на тази основа да генерирате множество варианти за потенциално решение.</p> <p>Каква е ползата за детето от споделената грижа? (Родителите изказват своите предположения.)</p> <p>Водещият обобщава: За детето е важно да има отношения и с двамата родители, нека си припомним Писмото, което четохме преди малко.</p>	<p>Слайд 18</p> <p>Слайд 19</p>

	<p>Има ли споделената грижа ползи за родителя, който основно отглежда детето? Нека обсъдим няколко различни области:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ако за родителят, който основно отглежда детето, се разболее и за известно време не е в състояние да полага грижи... - Ако родителят, който основно отглежда детето, трябва да съчетае работата с грижата за детето... - Ако родителят, който основно отглежда детето, има нужда от малко време за себе си през всичките следващи години, докато детето порасне... - Ако се появи сериозен проблем (здравословен, поведенчески), с който родителят, който основно отглежда детето, не може да се справи сам... <p>(Родителите правят предложения за решаване на казусите.)</p> <p>-</p> <p>Водещият обобщава ползите за родителите от споделената грижа и отново подчертава ползата от медиацията за постигане на договореност за нея.</p> <p>За улесняване на процеса може да се използва План за споделена грижа. (Водещият представя План за споделена грижа)</p> <p>Всеки от Вас взема своите решения, воден от любовта си към детето. В този момент вероятно в главата Ви се въртят хиляди мисли за това как най-добре да постъпите, какво да направите, за да се чувства детето Ви най-добре. Предлагаме Ви да запишете мислите си по формата на писмо към самите Вас. Започнете с думите „Обещавам на (тук напишете името на детето или децата си), че...“. Писмото ще остане за Вас, никой друг няма да го гледа. – Това се предоставя по преценка на обучаващия</p>	<p>План за споделена грижа – разпечатан за всеки родител?</p> <p>Слайд 21 Листове, химикалки за всеки родител</p>
10 мин.	<p>Медиация</p> <p>По време на днешната ни среща на няколко пъти говорихме за медиацията. Сега ще Ви разкажем малко повече за нея – кога се използва, кой има полза от нея, какво може да се постигне чрез медиация...</p>	Слайд 22-24

	<p>Ситуацията на родителски конфликт поставя на изпитание моделите на функциониране на семействата на двамата родители, оставането им в родителска роля спрямо детето им и осигуряването на грижи за него през целия процес на промяна на отношенията между родителите, раздяла, приемането ѝ и адаптирането към ситуацията на споделено родителство между двамата. Медиацията не може да ви даде отговор на въпроса как да се уредят по нов начин семейните отношения. Това, което може да направи за Вас обаче, е да подпомогне провеждането на един конфиденциален разговор, в който всяка страна излага своето виждане за фактите, споделя за нуждите си и подпомагани от медиатора генерират максимален набор от потенциални решения. Медиаторът е безпристрастен и неутрален – той не взема решения, не определя кой е по-добрият родител, не докладва на съдията на кой родител следва да бъде предоставено упражняването на родителските права. Напротив – негова роля е да създаде среда на диалог, в който страните комуникират по ненасилствен начин и с негово съдействие предават това, което е важно за тях. На тази основа страните могат да обсъдят потенциални варианти за полагане на споделена грижа за общото им дете и как тя би отговаряла на интереса и на самото дете.</p> <p>Постигането на споразумение в процеса на медиация не задължително, нито е гарантирано. Напротив – както сключването на споразумение, така и самото му съдържание изцяло и единствено зависи от самите страни. Адвокатите могат да съдейства и да предоставят правни консултации както в хода на медиационния процес, така и за оформянето на споразумението. Те, обаче, не решават вместо родителите. Решението вземате Вие.</p> <p>Каквото и решение да вземете, добре е да знаете, че последното може да бъде предоставено за одобрение от съда и на база на това – да потърсите последваща закрила от органите на реда за неговото принудително изпълнение, в случай че не е налице доброволно такова.</p>	
10 мин.	Въпроси и дискусия	Слайд 29

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1:

ПРИСЪСТВЕН СПИСЪК

*Информационна сесия за родители по проект № BG05SFOP001-3.003-0063-C01
„ДЕЦАТА НА ФОКУС В РЕФОРМАТА НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА“, финансиран от Европейския съюз и Оперативна програма
„Добро управление“*

Дата: _____, час: _____, място: _____

№	Име и фамилия	Родител на	Телефон	Имейл адрес	Подпис
1					
2					
3					
4					
5					

6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2:

**ФОРМУЛЯР ЗА ОБРАТНА ВРЪЗКА ОТНОСНО ПРОВЕДЕНА
ИНФОРМАЦИОННА СЕСИЯ ЗА РОДИТЕЛИ**

1. До каква степен сте доволни от така проведената информационна сесия?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Недоволен Изключително доволен

2. До колко ефективни бяха организаторите и обучителите в проведената сесия?

1 2 3 4 5

Неефективни Свърхеефективни

3. Какво можем да подобрим, за да сме максимално от полза в решаването на родителския Ви конфликт?

4. Бихте ли опитали решаване на родителския Ви спор чрез медиация?

Да

Не

5. Как научихте за информационната сесия?

Съдията

Медиационния център

Адвокатът ми

Приятел

Рекламните материали в съда

Other...

6. Бихте ли опитали решаването на родителския си спор по нов начин на база получената информация в медиационната сесия?

Да

Не

Дата и място на провеждане: _____

Име и фамилия: _____

(по желание)